

Werkloosheid

De werkloosheidsverzekering is een erg complexe tak van de sociale zekerheid voor werknemers, waarvan de reglementen aan uiteenlopende interpretaties en frequente veranderingen onderhevig zijn. Dat geldt dus ook voor de specifieke bepalingen voor de kunstenaars en technici uit de artistieke sector, en het is dus niet verwonderlijk dat velen van jullie met vragen over dit onderwerp bij ons komen aankloppen.

In dit document vatten we de grote lijnen van het werkloosheidsreglement en de specifieke regels voor de artiesten en technici samen. Voor meer informatie kan je gerust een van onze adviesverleners contacteren die je individueel kan helpen bij jouw persoonlijke situatie.

1. Wat zijn de voorwaarden om een inschakelingsuitkering te ontvangen?

De inschakelingsuitkeringen zijn forfaitaire uitkeringen die de RVA toekent aan jongeren **van minder dan 30 jaar**, die na afloop van de beroepsinschakelingstijd na hun studies nog altijd geen werk gevonden hebben.

Het is de middelbare opleiding die recht geeft op de inschakelingsvergoeding. Na je studies moet je je verplicht inschrijven als werkzoekende bij de Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding van jouw gewest (de VDAB, de BGDA of het FOREM). Vervolgens moet je **een beroepsinschakelingstijd zonder uitkeringen** doorlopen. De looptijd daarvan bedraagt ten minste 310 dagen en tijdens die periode moet je actief naar werk zoeken en deelnemen aan het individueel inschakelingsproject dat je wordt aangeboden. De RVA zal je inspanningen om werk te vinden tijdens de inschakelingstijd beoordelen. Je hebt twee positieve evaluaties nodig om recht te hebben op een inschakelingsuitkering. Als je daar niet aan voldoet, wordt de inschakelingstijd zonder uitkering zolang als nodig verlengd tot je twee positieve evaluaties hebt.

Let op, je komt enkel in aanmerking voor de inschakelingsuitkering als je minder dan 30 jaar oud bent.

Het recht op een inschakelingsuitkering is beperkt tot 36 maanden, maar kan onder bepaalde voorwaarden verlengd worden. De berekeningswijze hangt af van jouw gezinssituatie.

2. Wat zijn de voorwaarden om een werkloosheidsuitkering te ontvangen?

De **volledige werkloosheidsuitkering** is een vervangingsinkomen dat de RVA toekent **na een voldoende lange arbeidsperiode** en als je je baan onvrijwillig hebt verloren.

Algemene regel voor het recht op een werkloosheidsuitkering

Je moet gedurende een bepaalde periode een voldoende aantal dagen effectief gewerkt hebben. Het vereiste aantal gewerkte dagen hangt af van de leeftijd van de aanvrager.

Jouw leeftijd	Aantal vereiste arbeidsdagen	Referentieperiode voorafgaand aan de aanvraag
jonger dan 36 jaar	312 dagen	maximaal 21 maanden voorafgaand aan de datum van de aanvraag
tussen 36 en 49 jaar	468 dagen	maximum 33 maanden voorafgaand aan de dag van de aanvraag
50 jaar en ouder	624 dagen	maximum 42 maanden voorafgaand aan de dag van de aanvraag

De specifieke berekening van het aantal arbeidsdagen voor kunstenaars: de cachetregel

De bijzondere arbeidsvoorwaarden van de kunstenaars (contracten van korte duur, veelheid aan opdrachtgevers, enz.) maken het uiterst moeilijk om recht te hebben op een uitkering als we rekening houden met de intensiteit van het werk. Daarom voorziet de RVA in een soepelere regel voor de berekening van de arbeidsdagen: **de cachetregel**.

De cachetregel geldt voor alle kunstenaars (uit alle kunstdisciplines), en telkens wanneer je aangeworven wordt met een "cachet" of een "taakloon". Er is sprake van een aanwerving via "cachet" of "taakloon" als je een loon ontvangt om een bepaald werk uit te voeren zonder dat er een verband kan aangetoond worden met een uurrooster. In de praktijk blijkt dit voornamelijk uit het feit dat er op het contract en het formulier C4 **geen vermelding van een uurrooster is**.

In dit geval houdt de RVA geen rekening met het werkelijk aantal gepresteerde dagen, maar rekenen ze aan de hand van de volgende regel je brutoloon om naar arbeidsdagequivalenten:

De RVA deelt het brutoloon dat vermeld wordt op al jouw C4-formulieren door **57.76€** (het referentiebrutodagloon van de kunstenaars op 01/04/2014). Het zo verkregen aantal "**dagequivalenten**" wordt **per trimester beperkt tot**:

104 dagen als je prestaties binnen slechts één kalendermaand van het kwartaal in kwestie vallen

130 dagen als je prestaties binnen twee kalendermaanden van het kwartaal in kwestie vallen

156 dagen als je prestaties binnen de drie kalendermaanden van het kwartaal in kwestie vallen

Opgelet: het is betreurenswaardig dat **de technici uit de artistieke sector** nog altijd geen recht hebben op deze specifieke berekeningsregel, zelfs als ze met een taakloon of cachet betaald worden.

3. Hoeveel zal mijn werkloosheidsuitkering bedragen?

Tijdens het eerste werkloosheidsjaar wordt voor alle werklozen de hoogte van de werkloosheidsuitkering op dezelfde wijze en ongeacht hun gezinssituatie berekend: tijdens de eerste drie maanden bedraagt de hoogte van de werkloosheidsuitkering 65% van een gemiddeld maandelijks referentieloon, daarna daalt dat tot 60% voor de volgende 9 maanden.

Opgelet: je gezinssituatie beïnvloedt de hoogte van de uitkering als je de minimale werkloosheidsuitkering krijgt.

De algemene regel voor de berekening

De RVA neemt als referentieloon **het brutoloon dat je ontvangen hebt tijdens de laatste 4 opeenvolgende weken** dat je voor dezelfde werkgever hebt gewerkt, en hanteert daarvoor een minimumdrempel en een plafond.

Uitzondering voor kunstenaars of technici die per prestatie (cachet of taakloon) betaald worden

Als je een kunstenaar of technicus bent die per prestatie wordt betaald (synoniem van: "cachet" of "taakloon") en als je in jouw referentieperiode geen vier opeenvolgende weken voor dezelfde werkgever hebt gewerkt, baseert de RVA zich op het totale brutoloon dat je als werknemer ontving **tijdens het kwartaal voorafgaand aan het kwartaal tijdens welke je een werkloosheidsuitkering aanvraagt**. Het zo bepaalde referentieloon is begrensd door een minimum- en maximumbedrag.

Specifieke gevallen:

- Tijdens het trimester dat als referentie dient, werden er naast de prestaties voor een taakloon/cachet ook gewone prestaties verricht: in dat geval worden beide inkomsten samengevoegd om het referentieloon te bepalen.

- Tijdens het trimester dat als referentie dient, werden er naast de prestaties voor een taakloon/cachet ook gedurende minstens vier opeenvolgende weken prestaties voor één enkele opdrachtgever verricht: op voorwaarde dat de persoon regelmatig prestaties voor een taakloon/cachet verricht, worden in dat geval beide inkomsten samengevoegd om het referentieloon te bepalen.

- Tijdens het trimester dat als referentie dient, werden er prestaties voor een taakloon/cachet verricht en voorafgaand aan dat trimester werden er ook gedurende minstens vier opeenvolgende weken prestaties voor één enkele opdrachtgever verricht: als dat voor de persoon voordeliger uitkomt, wordt er voor de berekening van het referentieloon rekening gehouden met de cachetinkomsten in plaats van de inkomsten van de vier opeenvolgende weken.

4. Hoe evolueert dit bedrag in de tijd?

De hoogte van jouw werkloosheidsuitkering evolueert op basis van jouw **gezinssituatie** en hangt af van **hoelang je werkloos bent**. Dit wordt bepaald aan de hand van vergoedingsperiodes die zelf in fasen opgesplitst zijn. Hoe langer je werkloos blijft, hoe meer de hoogte van de uitkering zal dalen bij elke nieuwe fase. Al deze niveaus leiden uiteindelijk tot een forfaitaire **minimumuitkering**. Dit is het principe van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen. Je beroepsverleden als werknemer helpt tot op zekere hoogte om de daling van je werkloosheidsuitkering af te remmen.

In de volgende tabel vind je voor alle gezinssituaties een samenvatting van de opeenvolgende vergoedingsperiodes en hun invloed op de hoogte van je werkloosheidsuitkering:

		CATEGORIE A Samenwonenden met één inkomen (gezinslast)	CATEGORIE N Alleenstaanden	CATEGORIE B Samenwonenden
1ste periode = 1ste jaar werkloos	Fase 11 = 3 eerste maanden werkloosheid	65% (op 01/01/13) van het laatste ontvangen salaris. Beperkt tot de hoogste loongrens C		
	Fase 12 = vierde tot zesde maand werkloosheid	60% van het laatste ontvangen salaris. Beperkt tot de hoogste loongrens C		
	Fase 13 = zevende tot twaalfde maand werkloosheid	60% van het laatste ontvangen salaris. Beperkt tot de intermediaire loongrens B		
2de periode = vanaf de 13de maand werkloosheid Duur: tussen 2 en 36 maanden, afhankelijk van je beroepsverleden	Fase 2A (vast) = 2 eerste maanden (13 en 14 ^{de} maand werkloosheid)	60% van het laatste ontvangen salaris. Beperkt tot de loongrens A	55% van het laatste ontvangen salaris. Beperkt tot de specifieke loongrens AY	40% van het laatste ontvangen salaris. Beperkt tot de loongrens A
	Fase 2B (variabel) = 2 maanden per loopbaanjaar, beperkt tot maximaal 10 maanden			
	Indien meer dan 5 jaren loopbaan: Fase 21 = 6 maanden	Vorige werkloosheidsuitkering 2 B - 1/5 van het verschil tussen deze uitkering en het forfait		
	Fase 22 = 6 maanden	Vorige werkloosheidsuitkering 21 - 1/5 van het verschil tussen deze uitkering en het forfait		
	Fase 23 = 6 maanden	Vorige werkloosheidsuitkering 22 - 1/5 van het verschil tussen deze uitkering en het forfait		
Fase 24 = 6 maanden	Vorige werkloosheidsuitkering 23 - 1/5 van het verschil tussen deze uitkering en het forfait			
3de uitkeringsperiode FORFAIT De looptijd van de werkloosheidsuitkeringen is onbeperkt zolang je geen werk hebt en voldoet aan de verplichtingen van de werklozen.	FORFAIT 1112,54€	FORFAIT 934,44€	FORFAIT 493,74€ (648,18€ bevoorrechte samenw.)	

De **maandelijkse hogere loongrens C** bedraagt **2466,59€** en blijft geldig gedurende de 6 eerste maanden van de eerste werkloosheidsperiode.

De **maandelijkse intermediaire loongrens B** bedraagt **2298,90€** en blijft geldig gedurende de 6 volgende maanden van de eerste werkloosheidsperiode.

De **maandelijkse basisloongrens A** bedraagt **2148,27€** en blijft geldig na de eerste werkloosheidsperiode.

De **specifieke maandelijkse loongrens AY voor alleenstaanden** bedraagt **2101,52€** en blijft geldig na de eerste werkloosheidsperiode.

De maandelijkse minimumgrens bedraagt 1501,82€.

De uitzondering voor kunstenaars en technici: de bescherming van tijdelijke arbeid

Na afloop van het eerste werkloosheidsjaar hebben kunstenaars en technici uit de artistieke sector de mogelijkheid om (ongeacht de gezinssituatie) de hoogte van de werkloosheidsuitkering op 60% te houden tijdens een periode van 12 maanden als ze een zekere kwantiteit arbeid in hun domein kunnen aantonen:

- Voor de kunstenaars zijn 156 arbeidsdagen in een referentieperiode van 18 maanden vereist, waarvan minimaal 104 dagen artistieke activiteiten, eventueel aangevuld met maximaal 52 arbeidsdagen buiten de artistieke sector.
- Voor de technici uit de artistieke sector zijn 156 arbeidsdagen in een referentieperiode van 18 maanden vereist, waarvan minimaal 104 dagen aan technische activiteiten in de artistieke sector en met contracten van zeer korte duur (minder dan 3 maanden), eventueel aangevuld met maximaal 52 arbeidsdagen buiten de artistieke sector.

Dit voordeel kan elk jaar worden verlengd op volgende voorwaarde:

- Voor de kunstenaars: dat ze minimaal 3 artistieke prestaties en minimaal 3 werkdagen kunnen bewijzen tijdens de referentieperiode van twaalf maanden vóór het verstrijken van de laatste bescherming.
- Voor de technici uit de artistieke sector: dat ze minimaal 3 contracten van zeer korte duur en minimaal 3 werkdagen kunnen bewijzen tijdens de referentieperiode van twaalf maanden vóór het verstrijken van de laatste bescherming.

De kunstenaars die per "cachet" of per "taakloon" betaald worden, kunnen **de cachetregel** laten toepassen voor de berekening van het aantal vereiste dagen die nodig zijn voor het toekennen van de bescherming voor tijdelijke arbeid.

De terugkeer naar de eerste uitkeringsperiode

De kunstenaars of technici uit de artistieke sector die zich in de tweede uitkeringsperiode bevinden, of zelfs reeds in derde uitkeringsperiode met het forfaitaire minimum, hebben de mogelijkheid, **als ze een nieuwe aanvraag voor werkloosheidsuitkeringen indienen**, om helemaal opnieuw te beginnen met het doorlopen van de uitkeringsfasen als ze daarvoor voldoende gewerkt hebben.

De vereiste arbeid die nodig is om van dit voordeel gebruik te maken, is identiek als bij de eerste toekenning van de bescherming van tijdelijke arbeid (zie vorige paragraaf):

- Voor de kunstenaars zijn 156 arbeidsdagen in een referentieperiode van 18 maanden vereist, waarvan minimaal 104 dagen artistieke activiteiten, eventueel aangevuld met maximaal 52 arbeidsdagen buiten de artistieke sector.
- Voor de technici uit de artistieke sector zijn 156 arbeidsdagen in een referentieperiode van 18 maanden vereist, waarvan minimaal 104 dagen aan technische activiteiten in de artistieke sector en

met contracten van zeer korte duur (minder dan 3 maanden), eventueel aangevuld met maximaal 52 arbeidsdagen buiten de artistieke sector.

Ook hier kunnen de kunstenaars die via cachet betaald worden, gebruik maken van de cachetregel voor de berekening van het aantal arbeidsdagen.

OPGELET: het is jammer dat zowel voor de bescherming van tijdelijke arbeid, als voor de terugkeer naar de eerste periode, werknemers uit de artistieke sector die afwisselen tussen artistieke en technische prestaties deze niet mogen combineren voor het minimumaantal van 104 dagen. Afhankelijk van zijn hoofdberoep, zal hij het minimum van 104 dagen als artiest OF als technicus moeten bereiken, en kan hij daarvoor enkel beroep doen op andere, aanverwante prestaties (als technicus of als artiest) binnen het kader van de 52 andere arbeidsdagen die de RVA aanvaardt om aan de 156 gewerkte dagen in de periode van 18 maanden te komen.

Het plan voor de activering van het zoekgedrag naar werk

Vanaf de 15de of 21ste maand dat je werkloos bent (afhankelijk van je leeftijd), start de RVA een begeleidings- en controleprocedure om je zoektocht naar werk te evalueren. Deze procedure verloopt via een aantal interviews.

Een ongunstige evaluatie kan in sommige gevallen leiden tot een verlaging van de werkloosheidsuitkeringen, na het tweede interview tot een tijdelijke schorsing en zelfs een volledige schorsing vanaf het derde gesprek.

Opgelet! Het "beschermd statuut" ontslaat je niet van de plicht om actief naar werk te zoeken. Je kan dus opgeroepen worden binnen het kader van de activering van het zoekgedrag naar werk en je bent niet beschermd tegen mogelijke sancties. Met dat in gedachten is het raadzaam om altijd bewijzen bij te houden van alle stappen die je onderneemt om je projecten te ontwikkelen.

Daarentegen bestaat er wel een specifieke regel voor de kunstenaars, namelijk de "Regel voor de geschikte werkgelegenheid": deze regel bepaalt dat kunstenaars de mogelijkheid hebben om een niet-artistieke betrekking te weigeren op voorwaarde dat ze minimaal 156 arbeidsdagen kunnen bewijzen in een periode van 18 maanden en daarvan minstens 104 dagen met artistieke contracten.

De voorwaarde van "geschikte werkgelegenheid" wordt ook gebruikt binnen het kader van het activeringsplan van het zoekgedrag naar werk aangezien de facilitator van de RVA je de toelating kan geven om enkel binnen de artistieke sector te zoeken als je aan die voorwaarden voldoet. In het tegenovergestelde geval, zou je verplicht zijn om op de gewone arbeidsmarkt naar werk te moeten zoeken aan de hand van een actieplan met erg concrete acties voor jouw zoektocht naar werk.

6. Welke gevolgen hebben mijn inkomsten op mijn werkloosheidsuitkering?

Inkomsten van werk onder het stelsel van de werknemers:

Betaalde arbeid als werknemer is toegestaan als je dat op voorhand aangeeft op je controlekaart. Daarvoor moet je de hokjes die overeenstemmen met de gewerkte dagen zwart maken.

Voor deze dagen ontvang je geen werkloosheidsuitkering, en in sommige gevallen ook niet voor de zaterdag.

In principe heeft de hoogte van de lonen die je als werknemer verdient geen weerslag op de daguitkering voor de dagen dat je niet werkt.

Opgelet, hierop bestaat een **uitzondering** voor artistieke prestaties die **met een taakloon betaald worden** of waarvoor een "**contract 1bis**" opgesteld werd (een contract onderworpen aan de sociale zekerheid van werknemers terwijl je niet onder het gezag van een werkgever valt)¹:

Afhankelijk van de hoogte van jouw brutoloon, kan de RVA voor een bijkomend aantal dagen geen werkloosheidsuitkering betalen. Daarvoor gebruiken ze de volgende formule:

(brutoloon / het referentieloon van 86.64€) - aantal dagen vermeld op de controlekaart

= aantal dagen zonder uitkering

Het resultaat wordt naar beneden afgerond. De zo berekende periode zonder werkloosheidsuitkeringen mag niet langer zijn dan 156 dagen en gaat ten vroegste in op de eerste dag van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin de prestaties met cachet verricht werden.

De RVA voorziet ook in een extra maandelijks aangifte van deze specifieke contracten "1bis" of per cachet die je bij de gebruikelijke controlekaart moet voegen: **het formulier C3-Artiest**.

Andere inkomsten dan lonen van een artistieke activiteit:

Alle andere inkomsten **dan die uit lonen** van je artistieke activiteit (waaronder het auteursrecht) moeten worden aangegeven op het formulier C1-Artiest en kunnen gevolgen hebben voor de hoogte van jouw werkloosheidsuitkering.

De uitkering blijft onveranderd op voorwaarde dat **het jaarlijks netto belastbaar inkomen** van je activiteit niet meer dan **4190,16 €** bedraagt (bedrag op 01.12.2012). Als het inkomen hoger is dan dit plafond, wordt de uitkering evenredig verminderd.

7. Hoe vraag je een werkloosheidsuitkering aan?

Om een werkloosheidsuitkering aan te vragen:

- Moet je je inschrijven als werkzoekende bij ACTIRIS (Brussel), FOREM (Wallonië), VDAB (Vlaanderen) of ADG (Duitstalige Gemeenschap).
- Moet je je aansluiten bij een vakbond (ABVV, ACV, ACLVB) of de HKVW (de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen, gratis).
- Je zal je artistieke activiteiten moeten aangeven via het **formulier C1** "aangifte van de persoonlijke en familiale toestand", en daarna ook in **het bijgevoegde formulier C1-Artiest**. Inkomsten uit je artistieke activiteiten, maar **niet als loontrekkende**, moet je ook in deze twee formulieren aangeven.
- Voortaan zullen de kunstenaars die een taakloon of cachet ontvangen of die prestaties met een contract 1bis aangeven tegelijk met hun **controlekaart** een bijkomende maandelijks verklaring moeten overhandigen via het **formulier C3-Artiest**. Daarop moeten ze vermelden hoeveel brutoloon ze verdiend hebben. Ten slotte moeten ze ook een verklaring op eer indienen met de gegevens op de controlekaart over hun activiteit in kwestie.

ⁱ Art 1bis van de wet van 27/06/69 betreffende de sociale zekerheid voor werknemers.

